విద్యుల్లత విరిసింది

"వట్టి రూల్సుమనిషి. రూల్సుతో రూళ్ల కర్రతో కొట్టినట్టు మమ్మల్ని కొడతాడు" అంటారు డాక్టరు సుబ్రమణ్యాం గురించి అతని స్టేఫ్. అతను ఛార్జీ తీసుకోగానే వాళ్ళని ఉదయం డ్యూటీకి రూల్ప్రకారం 8 గంటలకు రమ్మన్నప్పు డతన్ని చెప్పుతో కొట్టాలనిపించిందివారికి.

వాళ్ళను రమ్మండమేకాకుండా. అతను 8 గంటలకు ముందేవచ్చి నిన్నటి మిగిలిపోయిన శవంలా అస్పత్రిలో కూర్చోవడం చూస్తే, అతన్ని పెట్టుకట్టి మరీ చెప్పుతో కొట్టాలనిపించింది వారికి.

సుబ్రమణ్యాంవట్టి రూల్సు మనిషి. పేషెంట్లు హక్కులకు సంబంధించిన రూల్సంతే సూక్తుల్లా చూసుకుంటాడు. అంచేత "చల్లన్చెయ్యి" అని అతని పేషెంట్లు మెచ్చుకునే అతని చెయ్యిని "ఏం అస్తంరా బాబూ, బస్మాసురస్తం" అని తిట్టేరు అతని స్టేఫ్. అంతే కాకుండా "గడ్డివామిదగ్గర కుక్కలాంటోడు. ఆడుతిన్డు, మరోడ్ని తిన్నివ్వడు. ఇలాంటోళ్ళు మరో పదిమందివుంటే దేశం నాశనమేఁ" అని దేశభవిష్యత్తును గురించి విచారించేరు.

అందరికంటే ఎక్కువ విచారించింది మంత్రసాని సుబ్బమ్మ. సుబ్రమణ్యాం ఆమెని అస్పత్రికి వచ్చినప్పుడు తెల్లచీర కట్టుకోక తప్పదన్నప్పుడు. ఆమె ఆస్పత్రికి తెల్లచీర కట్టుకుని వస్తానన్లేదెప్పుడూ, బ్లూ చీరెలు కట్టుకుంటానంది. "పోనీ ఎర్రచీరన్నాసరే" అంది. ఆమెకు తన సేటిన్ చూపుల్లాంటి బ్లౌజులూ, తన ఉఫేటా మాటల్లాంటి చీరెలూ ఆస్పత్రిలోనూ, బైటాకూడా కట్టుకోడం అలవాటు. పాతడాక్టరు "దరమప్రెభువు"న్నన్నాళ్లూ వారానికో కొత్తచీర కొనుక్కోడంకూడా అలవాటు. ఈ "వామిదగ్గర కుక్కగాడో"చ్చేక ఆమె రామీ పూర్తిగా పడిపోయింది. పోనీ పాత రంగు చీర్లన్నా కట్టుకోనివ్వడు "ఎదవ మొకవాఁని, ఎదవమొకం" (అనితిట్టుకుందామె)

సుబ్రమణ్యాం ఆజ్ఞప్రకారం ఆమె తన కొండంత జుట్టుముడితో పువ్వుల్లేకుండా, అంచులేని తెల్లచీర కట్టుకొని ఆస్పత్రికి వెళ్ళినప్పుడు చెట్టంత సమితి ప్రెసిడెంటు బతికుండగానే ముండమోసినట్టనిపించిందామెకు. ముసలి మీరాలా—ఆఖరిసీన్లో చింతామణిలా — కనిపించిందామె ప్రెసిడెంటుకి. ఇంకా హీనంగా చచ్చిపోయిన వెధమ్ముండ శవంలా కనిపించింది ఆమెమట్టుకామె.

సుబ్రమణ్యాం ఛార్జీతీసుకున్న మర్నాడే సుబ్బమ్మని సమితి ప్రెసిడెంటుతో మితిమీరి మాటాడొద్దంటే, మితిమీరి కోపంవచ్చింది ప్రెసిడెంటుకి. అంతకంటే ఎక్కువే వచ్చింది సుబ్బమ్మకి. కోపంతో వణికిపోయింది సుబ్బమ్మ.

సుబ్రమణ్యాం ఛార్జీతీసుకున్నాక నర్సులు పువ్వులెరగరు. సుబ్బమ్మ డబ్బెరగదు. తోటివాళ్ళు సారాఎరగరు. పేషెంట్లు కష్టమెరగరు. సుబ్రమణ్యాం సుఖమెరగడు. గొడ్డులా చాకిరీ

బీనాదేవి

చెయ్యడమే సుబ్రమణ్యం పని, "ఓ సర్దావా ? ఓ సుకవాం ?" అన్నది మరచి పనిచేశాడు. అతనలా పన్చేసివూరుకుంటే అతని స్టేఫుకేం అభ్యంతరంలేదు. వాళ్ళని కూడా అలా పన్చెయ్యమంటే మాత్రం వాళ్ళ కెక్కళ్ళేని అభ్యంతరం వుంది. "అడికేం! ఐదొందలొచ్చి ఒళ్ళొపడ్తాయ్ నెలయ్యేసరికి. మనలాటోళ్ళ సంగతేమిటి?" అని వాళ్ళని వాళ్ళే ప్రశ్నించుకున్నారు. డబ్బు లేక ఆత్మహత్య చేసుకున్నవాడి శవాన్ని కూడా వాళ్ళవాళ్ళకి మామూళ్ళు పుచ్చుకోందే అప్ప చెప్పడం అలవాట్లేదు వాళ్ళకి.

వారం తిరక్కుండానే ఆస్పత్రిస్టేఫ్ ప్రెసిడెంటు దగ్గరికి డెప్యుటేషన్ వెళ్ళేరు. సుబ్రమణ్యం తమని పెట్టే బాధలు లేని వివరాలతో చెప్పుకున్నారు. "అతగోడు డాక్టరేటి? ఇరణ్యాకసిపుడు. ఇనపగుండెల మడిసి. ఇలాటోళ్ళు మరో పదిమందిరుంటే దేశం బావుపణ్ణాట్టే!" అని దేశభక్తి ఒలకపోశారు.

ఆ ముందు రాత్రే సుబ్బమ్మ ప్రెసిడెంటుతో సుబ్రమణ్యం గురించి (మంచి మినహా) అంతా చెప్పేసింది. ఐదు నిమషాలు – "కేవలం ముప్పయిదు నిమషాలు" ఆలస్యంగా వచ్చిన కాంపౌండరుకు అతను వార్నింగిచ్చిన వైనం-తోసేబాడు "ఎప్పుడూ ? మన గురివిగాడు" ఏదో మామూలు ప్రకారం ఫస్టుతారీఖున ఓ సుక్కేసుకుంటే, అతనికి డిస్మిసల్ ఛార్జి యిచ్చినతీరూ. (అవ్వ ! అదేనా ఫస్టుతారీఖున) అంతా చెప్పేసింది. ఇదంతా విన్న ప్రెసిడెంటు ఆమె ఆశించినంత బాధపళ్ళేదు. ఆమె అనుకున్న ప్రకారం అతను నోట్లో చుట్ట ఉమ్మేసి, జుట్టు పీకేసుకొని, సుబ్రమణ్యం అంతు తేలుస్తానని ఓ వెర్రి శపథం పట్టి జీపెక్కి వెళ్ళిపోలేదు.

ఏమీ పనిచెయ్యకపోతే ఇంద్రుడు వజ్రాయుధం, అర్జునుడు గాండీవం, నువ్వు చెప్పూ తీస్తారు. కాని సుబ్బమ్మేదీ తియ్యదు. ఆమె ప్రెసిడెంటువేపు, ప్రెసిడెంటువేపు చూడవలసిన రీతిగాచూసి, చూపు కిటికీ లోంచి ఇళ్ళకెళ్ళిపోతున్న గేదెల వేపు జాలిగా సారించి, "ఎన్నైనా భరించొచ్చుగానీండిబాబూ, ఒంటరిగా వున్నప్పుడు ఆయన చూసే చూపు..." చివరి గేదె తోక తెగిపోయి నందుక్కాబోలు ఆమె హృదయం కలతపడి మాట ఆగిపోయింది. ఆమె మాటల్లోని దేషులు ప్రెసిడెంటు పూర్తి చేసుకున్నాడు. ఆమె చెప్పిందానికంటే చెప్పందే భయంకరంగా వుందతనికి.

ఎన్ని కేరట్ల బంగారప్పాళ్ళానికైనా ఓచిన్న పిట్టగోడ చేర్పన్నా కావాలని సుబ్బమ్మకు బాగా తెలుసు. యీ కేరట్లూ, (కేజీల సంగతి ప్రెసిడెంటు కేమీ తెలీదు, అతనికి తెలిసిందల్లా సుబ్బమ్మ. పేరుని చూసి మోసపోకూడదు. సుబ్బమ్మ బావుంటుంది. చాలాబావుంటుంది. జలపాతం దగ్గర ఏర్పడ్డ తుంపర మేఘంలో విరిగిన ఇంద్రధనస్సులా-ముకుళించబోతున్న కలువలో చిక్కుకున్న ఇందుకిరణంలా-నీకు నచ్చిన పిల్ల నవ్వులా ఆకర్షణీయంగా వుంటుంది.) చేతిలో తోపాటి యిత్తడి పళ్ళెం కూడా బంగారప్పళ్ళెంలా వుంటుందని. ప్రెసిడెంటుకి సుబ్బమ్మంటే యిష్టం. తనకి తనకున్న పదెకరాలూ రాసిచ్చేసిన పెళ్ళాం కంటె, తన్ని జైల్నించి తప్పించిన ప్లీడరుగారికంటే పరిశాత్ ఛైర్మన్‌గారికంటే అతనికి సుబ్బమ్మంటే ఎక్కువిష్టం. అతని కిష్టం లేందల్లాసుబ్బమ్మ వేపువెవరేనా "అదోలా"గాని, మరింకెలా గాని చూడ్డం. ఈచూసేవాళ్ళకి అధమం చూపుల్తోనైనా కాల్చేస్తాడు.

* * *

అదంతా నిన్నరాత్రి. ఇప్పుడు ఆస్పత్రిస్టేఫు కష్టాలన్నీ సానుభూతితో విన్నాడు ప్రెసిడెంటు. విన్నాక ఎడం కనుబొమ్మ మన్మధబాణంలా మనోహరంగా మీదకువంచి, పళ్ళనే కన్వేయర్ బెల్టులా ఉపయోగించి, నోట్లో ఉత్తరం చివరున్నన్న చుట్టని దక్షిణం చివరకు తెచ్చి, కుడికన్ను చిన్నదిచేసి, వీధిలో ఎంగిలాకు కోసం పరిగెత్తిన పందిని వెంటతరుముతున్న గజ్జికుక్కవేపు చూసి, "ఆపరేషన్లేవేనా చేశాడా" అని వేదాంతిలా జనాంతికంగా అడిగేడు.

"చేసేడు" అని కాంపౌండరు క్షణం వూరుకొని.

"ఒక హైడ్రాసిలూ, ఒక ఎమర్జెన్సీ" అని

కలిపేసు, అవి ఒక భ్రూణ హత్యా. శిశు హత్యా అన్నట్టు ధ్వనింపచేస్తూ.

"ఏమైనా ఫెయిలైందా?" వేదాంతిశోధిస్తూనే వున్నాడు."

"లేదు."

"ఆపరేషన్లో డబ్బేమైనా కతికేడా?"

"లేదు."

ఆపరేషన్లలో సుబ్రమణ్యం డబ్బు పుచ్చుకోలేదంటే. పేషెంట్లు రక్తం కళ్ళ చూడ్డం అతనికి సరదానో, హాబీయో అనుకున్నాడు ప్రెసిడెంటు. కాని యిదేమిటి? మిగతా కేసుల్లో కూడా డబ్బు పుచ్చుకోకపోవడ మేమిటి?

"పెద్దవాళ్ళ కేసులేమైనా చేశేడా?"

"బొల్లి రాజుగారి తమ్ముడి టైఫాయిడ్ కేసు చేశాడు. ఎంత బలవంతం చేసినా కాణీపుచ్చుకోలేదంటున్నాడు రాజుగారు."

"సరి. దానికేంలేం" అన్నాడు ప్రెసిడెంటు. బొల్లి రాజుగారి కల్లమాటలకేం లే అన్నట్టు.

ముప్పై ఐదేళ్ళున్న ప్రెసిడెంటుకి డెబ్బై యేళ్ళనుభవం ఉంది. అతను మూడుసార్లు పంచాయితీ ప్రెసిడెంటై యిప్పుడుసమితి ప్రెసిడెంటయ్యేడు. అతని మీదొచ్చిన ఖూనీకేసిది వరకే కొట్టేసేరు. అతని సివిలప్పీళ్ళు రెండూ హైకోర్టులో పెండింగావున్నాయి. పెళ్లానికున్న పదెకరాలూ తనపేరేనాడో రాయించేసుకున్నాడు. అనుభవశాలికనుక అతను తొందరపడి హాస్పిటల్ స్టేపుకి మాటివ్వలేదు. ఇదివరకున్న మంత్రసాన్ని ఇద్దరెలిమెంటరీ స్కూలు టీచర్లనీ అతను ట్రాన్సఫర్చేయించేడు. కాని డాక్టర్ని ట్రాన్సఫర్చేయించడం అంత తేలిక్కాదు. దానికి ఎవరి కాళ్ళు పట్టుకోవాలో కూడా అతనికి తెలీదు. (సుబ్బమ్మ కాళ్ళు తెల్లగా, మెత్తగా వుంటాయి) "సరే మీరుపోయి మీ పన్లు చూసుకోండి" అని లేచేడతను.

* * *

సుబ్రమణ్యం పేదరికం, దరిద్రం, ఆకలీ అంటే తెలీకుండా సిటీలో పెరిగేడు. అతన్నాన్నకి దుమ్ములు పిండాడేసే ఒక మిల్లు పూర్తిగానూ, మరో మూడు మిల్లుల్లో లావుగా షేర్లూ వున్నాయి.

సిటీలో కూడా బీదవాళ్ళూ, ముష్టివాళ్ళూ సుబ్రమణ్యం కళ్ళబడ్డా అతను వాళ్ళ గురించి ఎప్పుడూ పట్టించుకోలేదు. రాకూడని మొన్నటి పీడకలల్లా వాళ్ళని మరచిపోయేవాడు. ఈ యుగానికి సంబంధించకుండా ఏదో పాతయుగాల పాపాలకి మచ్చల్లా మిగిలిపోయినవాళ్ళు ఎన్నడూ అతన్ని ఏ విధంగానూ బాధపెట్టలేకపోయేరు.

అతను డాక్టరయ్యేక, సుల్తాన్‌పురం,

సువర్ణపట్టణాలు వెయ్యాలేదతన్ని గవర్నమెంటు. కనున్నట్టు అతన్ని ఐదారేళ్ళు చిన్నవూళ్ళు, ప్రైమరీహెల్తుసెంటర్లే వేసింది. ఆ వూళ్ళల్లోనే అతను, కనిపించిన ప్రతి మంచితనాన్ని అగ్గిలా దహించే ప్రజల ఆకల్నీ, మనుషుల్లోని మానవత్వాన్ని కూకటివేళ్ళతో పెల్లగించే దరిద్రాన్నీ, పెనుమేఘాల్లా ప్రజల్ని చుట్టేసిన అజ్ఞానాన్నీ క్లోజప్పులో చూడగలిగేడు.

"విరిగిన ఎముకల గూళ్ళకి చర్మం తొడిగిన ప్రాణంలేని బొమ్మల్లావున్న వీళ్లానాప్రజ?" అని విస్తుపోయేడు, "స్మశానం సన్నబూడిదలాంటి బుగ్గిలో మునిగిపోయిన యీ పల్లెలా నాదేశం ?" అని విచారించేడు. ఏముందిక్కడ ! ఇక్కడ సగంమందికి ఏ కోరికా వున్నట్లులేదు! సగం మంది చచ్చినట్లున్నారు. మిగతా సగం పూర్తిగా చచ్చినట్టున్నారు. సగంమంది సంతుష్టిగా భోంచేసి ఎన్నాళ్లో ఐనట్టుంది. మిగతా సగం మందీ యింకెప్పుడూ కడుపునిండా తిండి దొరకదన్న నిరాశతో వున్నట్టున్నారు. ఇక్కడ ప్రజలకి మనుషులకుండవలసిన ఆశలుగాని, ఆవేశాలుగాని వున్నట్టులేవు. ఎందుకు బ్రతుకుతున్నారో తెలీక చావలేక బతుకుతున్నట్లున్నారు.

ఏదో వూరెళ్ళిన కొత్తలో ఒకనాడు సుబ్రమణ్యం షికారెళ్ళేడు. పొలం బురదలో, నిలబడ్డానికి శక్తిలేని ఒక ముసల్ది కూర్చొని పనిచేస్తోంది. చచ్చిపోయిన మర్రితాలూకు భూమ్మీదకు తేలిన వేళ్ళల్లా వున్నాయి ఆమె బురద పట్టిన అవయవాలు. మసిబారిన గాజుచిమ్నీల్లా వున్నాయామె కళ్లు. తల్లిరొమ్ము వదిలేక ఆమె కడుపెప్పుడూ నిండుండదు. వచ్చేజన్మలో నిండాలన్న కోరికక్కూడా ఆమె కున్నట్టులేదు. ఆమె కట్టుకున్న-పంచో-చీరో ఏ రంగుదో తెలీదు. ఆమెకు రవికలేదు. రవిక అవసరంకూడా లేదు. దగ్గర కొచ్చేవరకూ ఆడో, మగో తెలీదు. దూరాన్నుండి చూస్తే మనిషిలాగేలేదు. మట్టిలో పుట్టిన ఏ పెను పురుగులాగో వుంది. ఆమె ఏం చేస్తోందో సుబ్రమణ్యానికర్థంకాలేదు. ఉరికంబ మెక్కుతున్న నేరస్థుల్లా "వేగిరం వేగిరం" అంటూ చావుని కోరుకుంటున్నట్టుంది. తనక్కావలసిన "ఆరడుగుల స్థలం" కోసం వెదుక్కుంటున్నట్టు బురదంతా చేతుల్తో కలుపుతోంది. పలకరిద్దామని దగ్గరకెళ్ళేడు సుబ్రమణ్యం. నాలుగు వెర్రికుక్కలు ఒక్కసారి వెంటబడ్డ పసిపిల్లలా చైతన్యరహితంగా వుండిపోయి అతిభయంగా అతని వేపు చూసింది. పలకరించకుండా వెళిపోయేడు సుబ్రమణ్యం.

"ఇక్కడ మనుషులు మనుషుల్లా లేరు. పశువుల్లా కూడా లేరు. ఈ ఆకలీ, అజ్ఞానం, రోగాలూ పోవాలి. మనుషులు దేవుడు పుట్టించిన మనుషుల్లా వుండాలి. మనుషులు చేసిన కుక్కల్లా వుండకూడదు. వీళ్ళనిలా చేసే పరిస్థితులు ఏవైనా సరే, అవి మారిపోవాలి" అని కొన్నాళ్ళయ్యేక సుబ్రమణ్యం అనడం ప్రారంభించేడు.

ఏమి చూసుకు బతుకుతున్నారీ దరిద్రులు? మనిషీ, దేవుడూ వీళ్ళకిచ్చే ఆశ ఏమిటి? ప్రతి ఎలక్షనుకి బందుల్దొడ్డికి పశువుల్ని తోలు కెళ్ళినట్టు వీళ్ళని అన్ని పార్టీలవాళ్ళూ తోలుకెళ్తూనే వున్నారు. ఇన్ని ఎలక్షన్లయ్యేయి. ఇంతమంది కొత్త నాయకులొచ్చేరు. గాంధీలు ప్రాణాలిచ్చేశారు. నెహ్రూలాలుచచ్చేట్టు పన్చేశారు.

సెగలూ, పొగలూ కక్కుతున్న భూమి లోంచి పుట్టుకొచ్చిన కొత్త రాక్షసుల్లా ఎన్నో ఫేక్టరీల్లేచేయి. మహానదుల్ని మడిచి కట్టేసేరు. దేశాన్ని యినుపకమ్ముల్తో బంధించినట్టు ఎన్నో కొత్త యినుపదార్లు వేశారు. దేశాన్ని కొత్త ముక్కలుగా కోశారు. కొత్తగోళాలు వదిలేరు. పాతగోళాల్ని జండాకొయ్యల్తో పొడిచేరు.

బొంబాయిలోని ఫేక్టరీ మేనేజరు బోస్టన్ లోని తన అమెరికన్ ప్రియురాల్తోమాట్లాడ్డానికి మూణ్నిముషాలు పట్టదు. ఈ వేళ లండన్లో కుట్టిన కొత్త సూటు రేపు లక్నోలో తొడుక్కోవచ్చు. ఈ వేళ పేరిస్ లో వచ్చిన కొత్త ఫ్రాకు పేరిస్లోలేనని పాట్నాలో బాధపడే పెద్దింటి పిల్ల యీ వేళా తొడుక్కోవచ్చు. గొప్పవాళ్ళక్కావలసిన సినీమాలూ,

పిరేట్లా చెయ్యడానికి ప్రపంచమంతా బాధ పడుతూనే వుంది. కాని యీ బీదవాళ్ళ, "యీ పుష్టిపేదవల" పరిస్థితి మారదేం?

ఇక్కడ కాలేజీలున్నాయి. కాని వీళ్ళకి అక్షరమ్ముక్కరాదు. ఇక్కడ భూములు బంగారం పండుతాయి. వీళ్ళకితిండేబంగారమైపోయింది, ఇక్కడ పెర్లిన్మిల్లులున్నాయి. కాని వీళ్ళకి చినిగిన గుడ్డలైనా మనిషికి రెండుండవు. ఇక్కడ మందుల కంపెనీ లున్నాయి. వీళ్ళకి జబ్బులూ వున్నాయి. కాని వీళ్ళ జబ్బులకి మందులు దొరకవు.

ఇలా మాట్లాడే సుబ్రమణ్యాన్ని ఆయిష్టు, యీయిష్టు అన్నారు.

*　　　*　　　*

స్మశానంలో నక్కలు పసిపిల్లల గోరీలు తవ్వేవేళ-గూబలు బంగారుపిచ్చికల గొంతులు కొరికేవేళ - నిద్రకళ్ళతోనే ఆస్పత్రి చేరుకున్నాడు సుబ్రమణ్యం. రెండు కొట్టి చాలా సేపైంది.

"బండీ, కారూ గుద్దుకున్నాయి. సార్" అపరాధం చేసినట్టంది నర్స్.

వరండాలో నేలమీద వళ్ళల్లా దెబ్బల్తో, వాట్నించి స్రవించే ఎర్రరక్తంలో కిలకిల కొట్టుకుంటున్న పురుగుల్లా పడున్న యిద్దరు యువకులు కన్పించేరతనికి. వాళ్ళ వయసులు పాతిక్కిపైనా, ముప్పైకిలోపూ వుండొచ్చు. బైటకనిపించే ఎక్స్టెర్నల్ యింజరీస్ (external injuries) ఆకల్ని తుంచేస్తూ భయంకరంగావున్నాయి. బతికుండగానేనక్కలు కొరికేసినట్టూ, రాబందులు పీకేసినట్టూ వున్నారు వాళ్ళు.

వాళ్ళన్చూడగానే తను అడుగు వెయ్యబోయినచోట భూమి పగిలిపోయినట్టూ, తను పెంచుకున్న ఆశ తన్ని వెక్కిరిస్తున్నట్టూ ఫీలయ్యేడు సుబ్రమణ్యం. క్షణకాలం ప్రస్తుతాన్ని తన కళ్ళనుండి చెరిపేస్తున్నట్టు కళ్ళకి చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నాడు, వాళ్ళన్చూడగానే తెలుసతనికి వాళ్ళిద్దరికీ వెంటనే ఆపరేషన్ చెయ్యాలనీ, ఏ ఒక్కడూ రెండోవాడి ఆపరేషనయ్యేవరకూ బతకడనీ.

ఎవరికి ముందాపరేషన్చెయ్యడం? విజాన్ని గుర్తించాలంటే ఎవర్ని ఆపరేషన్చెయ్యకుండా చంపెయ్యడం? ఎవరి భార్య నుదుటి కుంకుమ తన చేత్తో నిర్దయగా చెరిపెయ్యడం? ఎవరి తల్లి కడుపులో నిప్పుల కత్తి గుచ్చడం? ఎవరి పసిపిల్ల పువ్వులాంటి చేతిలోని పాలగిన్నె రాక్షసంగా తన కాలితో తన్నెయ్యడం?

నీకు ఎవరో ఒకర్నే రక్షించడానికి శక్తుంటే ఎవర్ని రక్షిస్తావు? కనిపెంచిన తల్లినా? ప్రేమించి పెంచిన భార్యనా? నీతో బాటు నీ

తల్లి కడుపు చీల్చుకొచ్చిన నీ తమ్ముణ్ణా? నీ కొసం పొట్ట చీల్చుకోమన్నా చీల్చుకొనే నీ స్నేహితుణ్ణా? నీ ముసలితనంలో అందొచ్చే నీ కొడుకునా? ముష్టెత్తి కుష్ఠుతల్లిని పోషించే బీదపిల్లణ్ణా? నీకు తెలియని ధనికుణ్ణా? నిన్ను తెలియని బీదవాణ్ణా? ఎవర్ని? ఎవర్ని?? నువ్వు రక్షిస్తావు??? ఎవర్ని రక్షించాలి?

ఘోర సమస్య పళ్ళ చక్రాల మధ్య తెగి పోతున్న మనసుతో వెనక్కి చూశేడు సుబ్రమణ్యం.

పెళ్ళి పారాణి పూర్తిగా ఆరకుండానే భర్తను పోగొట్టుకున్న పెళ్ళికూతురు తన వణుకుతున్న వేళ్ళతో చెరిపేసుకోగా మిగిలిన బొట్టు ముక్కలా కాంతిలేని ఎర్రటి చంద్రుడు లేచాడు.

దగ్గరకొస్తే తన పాశాల్తో బంధించి తినేస్తానని బెదరించే గుడ్డి రాక్షసుళ్ళా వున్న ముసలి మర్రి మింగేసిన చీకట్లో, పిశాచరిపితో జోస్యం రాస్తున్నాయి మిణుగురు పురుగులు.

నక్కల సంగతిని వదిలేసిన పెద్ద జంతువుల కళేబరాల్లా వున్నాయి. ఆస్పత్రి ప్రక్కన సగం కమ్ములూడిపోయిన పూరిగుడిసెలు.

వరండాలో రక్తం చీకట్లో పాకిన పాము చీలిక నాలుకలా సుబ్రహ్మణ్యం కాలికి తగిలింది.

ఉలికిపడ్డాడు సుబ్రమణ్యం.

"థియేటర్ రెడీ చెయ్యండి - అన్నట్టు పోలీసు రిపోర్టు కూడా పంపండి" అన్నాడతను. ఆ స్మశాన నిశ్శబ్దంలాంటి నిశ్శబ్దంలో తన కంఠం తనకే మోటుగా విన్పించింది.

దెబ్బ తగిలిన వాళ్ళిద్దరూ జీవితంలోని సాంఘిక తారతమ్యాల చిహ్నాల్లా వున్నారు. చచ్చినా పెర్లిన్బట్టల్లోనే చస్తానన్నట్టున్నాడొకడు. రెండోవాడి పంచెక్కడ చిరిగిందో, ఎక్కడ చిరగలేదో తెలీకుండా రక్తంలో తడిసి పోయింది. ఒకడి కిస్‌కర్లు **(Kiss curl)** రక్తంతో నుదుటికి అంటుకుపోయి విద్యుద్దీప కాంతిలో మెరుస్తోంది. రక్తంలో తడిసిన రెండో వాడి తుప్పుజుత్తు తారులోతడిసిన గడ్డిలా డల్‌గా వుంది. ఇద్దరూ చావుకి చేతికందే దూరంలోనే వున్నారు! కాని చావులోకూడా ఎంత తేడా వాళ్ళమధ్య? ఒకడు "ది డైయింగ్ ప్రిన్స్" **(The dying Prince)** లా వున్నాడు. రెండోవాడు "ది డెడ్ బెగ్గర్" **(The dead beggar)** లా వున్నాడు. కాని యిద్దరూ గొణిగే మాటల్లోనిభాష ఒకేరకంగా భయంకరంగా వుంది.

సుబ్రమణ్యం యిద్దర్నీ పరీక్షించేడు. ఇద్దరికీ చిన్నదెబ్బలు చాలావున్నాయి. గొప్పవాడి కడుపుమీద పెద్దదెబ్బతగిలి స్ప్లీన్ గాయపడింది. బండివాడి కుడికాలు ముణుకుమీదపెద్దదెబ్బుంది దమారమీ కాలు పూర్తిగా తెగిపోయినట్టుంది. కాలు వెనక్కిమడిచి పరీక్ష చేస్తున్నప్పుడు, గాయం పూర్తిగా విడి, అప్పుడే మేకపిల్ల రక్తంతాగి తృప్తిగా అవులించిన పులినోర్లా వుంది.

* * *

తన గదిలోకిపోయి ఆపరేషన్ డ్రెస్సు వేసుకున్నాడు సుబ్రహ్మణ్యం. డ్రెస్సు కళ్ళు చేతులూతప్ప వళ్ళల్లా కప్పేసింది. ఆ డ్రెస్సు అతను రోజూ వేసుకునేదే కాని ఆ వేళ తనమట్టుకు తనకి మనిషి పోలికలు కన్పించలేదతనికి.

"థియేటర్ రెడీ బందిసార్. ఎవర్ని తీసుకు రమ్మంటారు"? గదిలోకొచ్చి అడిగింది నర్స్.

"ఆ కారతన్ని తీసుకురండి" అన్నాడు సుబ్రమణ్యం అదివరకే ఒక నిర్ణయంకొచ్చిన వాళ్ళా.

ఆపరేషను మొదలైంది.

తెగుతూన్న మనిషి కడుపుమీద ఆపరేషన్కత్తి చేసే పైశాచిక విన్యాసాలు- చనిపోయిన వాడికళ్ళలా తేజోవిహీనంగా పగిలిన కిటికీ అద్దంలోంచి కనిపించే రెండు నక్షత్రాలూ-నీటల్లేని ఆపరేషన్ లైట్లు అసహజ కాంతి - నిర్భయంగా కాలాన్ని తోడుతున్న గడియారపు సమ్మెలు దెబ్బలూ-జుట్టు విరగ బోసుకున్న దరిద్రదేవతలా వున్న తుమ్మ చెట్టూ-దూది మెత్తదనాన్ని భయంకరంగానూ, అసహజంగానూ పెంచే మానవరక్తం ఎరుపూ - రాక్షసుల కళ్ళకాంతిలా మెరిసే ఆపరేషను వంకర కత్తులూ-

చెమటా, రక్తం కలిసిన అసహజ ద్రవం యూనిఫారమ్మీద వేసే మరకలూ - క్షీణిస్తున్న ఆశలా తగ్గిపోతున్న పేషెంట్ బ్లడ్ ప్రెషరూ-కాంతిని మింగే గోడల రంగూ - చీకట్లో చేతికి దొరకని చావుతో ఉజ్జీలేని యుద్ధం-మనుషుల మంచితనానికి నిదర్శనంగా మిగులుతున్న "యీ పేషెంటుని బతికించాల"ని నిశ్శబ్దంగా నలుగురు చేసే పనుల ఐకమత్యం- గుర్తున్నాయి సుబ్రమణ్యానికి ఆపరేషను ముగించేలోగా.

ఆఖరు కుట్టు వేసినప్పుడు పేషెంటు బతుకుతాడన్న ఆశ కలిగి ఒక అడుగు వెనక్కి వేశేడు సుబ్రమణ్యం, పునర్జన్మెత్తిన్నట్టున్న పేషెంటుపై తన పనితనం తృప్తి నిచ్చింది.

ఎవరో థియేటరు తలుపు తీసేరు. కన్నతల్లి ప్రేమలా చల్లగాలి అతన్ని కౌగలించుకుంది. చెమటకి తడిసిన ముసలినర్సు నుదుటిపై కుంకుమబొట్టు అప్పుడే ఉదయించినచంద్రుడిలా, వుండవలసిన దానికంటే అందంగా, పెద్దగా మంచివాని మనసులా నిండుగా కనిపించింది. మొదట సిగ్గుపడి ఎర్రనై, సిగ్గుపడినందుకు యింకా సిగ్గుపడి నల్లనై పెళ్ళికూతురి చెక్కిల్లా వుంది. తూర్పాకాశం చల్లగాలికి ప్రియుడి వొళ్లోంచిలేచి వళ్ళు విరుచుకుంటూ వడలంతా కదిలించిన ప్రియురాల్లా కాంపౌండులోని మొక్కలు జలజల్లాడేయి. సుబ్రహ్మణ్యం చేతి నుండి జారిన నీటిబొట్టు వాష్‌చేసిన అంచున పడిగెత్తి నిలిచిఅప్సరసముక్కుపుడకలోని వింత వజ్రంలా ఎలక్ట్రిక్ లైటు కాంతిలో మెరిసింది. చేతులొత్తుకొని సుబ్రమణ్యం తడి తువ్వాలు నర్సుకిస్తున్నప్పుడు, సన్నని పైటలోంచి ఫలించిన ఆశయంలా ఆమె మంగళసూత్రం అతని కళ్ళలో మెరిసింది.

పేషెంటుని స్ట్రెచ్చర్మీద తీసుకుపోయేరు. "బండతన్ని తీసుకురండి" అన్నాడు సుబ్రమణ్యం. బైటకు వెళ్ళిన నర్సు వెంటనే వచ్చేసింది. "అవసరంలేదు" అంది అపరాధిలా.

బండతను అపరేషన్లూ, ఔషధాలూ లేని చోటుకి వెళిపోయేడు. ఎక్కడికో? ఎక్కడికైనా పరే - యీ నరాన్ని కొరికే ఆకలి - హృదయాన్ని నిప్పుల పిడికిలితోపొడిచే బాధా- యీ లక్షలమధ్యున్న భయంకరమైన ఒంటరితనం - లేనిచోటుకి వెళ్ళిపోయేడు.

బేసిన్ నున్నటి అంచునున్న నీటి వజ్రం కలక్కలక్క కలిగిన ఒక్క కొడుకునీ పోగొట్టుకున్న తల్లి కన్నీటి బొట్టులా నేలరాలి బద్దలైంది.

దించిన తలతో, తన నిర్ణయం న్యాయమైనదేనాన్న సందేహం నరనరాన్ని నిలువునా చీలుస్తుంటే, తనలోతనకే తగ్గిపోతున్న నమ్మకంతో యిల్లుచేరి పక్కమీద ఓడిపోయిన సైనికుళ్ళా వాలిపోయేడు సుబ్రమణ్యం. కాని అతను నిద్రకి దూరమై పోయేడు.

* * *

ఉదయమేఆస్పత్రికి బైల్దేరేడు సుబ్రమణ్యం. గతరాత్రి ప్రమాదం ఆస్పత్రికి దగ్గరే జరిగినట్టుంది. బండి ఎద్దుల్లో ఒకటి చచ్చిపోయింది. చావనిది చచ్చినదానికోసం ఒకటి తన పగిలిన కంటితో రక్తం ఏడుస్తోంది. ఆ దృశ్యాన్నించి దృష్టి మరల్చి ఆస్పత్రికి చేరేడు సుబ్రమణ్యం.

అతను సాధారణంగా బైముకివస్తేనే యమభట్టుళ్ళా కనిపిస్తాడు తన స్టేపుకి. ఈ వేళ అరగంట ముందు రావడంచేత యమభటుణ్ణించి యముడి ప్రొమోషనొచ్చినట్టున్నాడు,

త్వరగా పని ముగించి పోస్టుమార్టమ్ చేసి యింటికి పోయి సుబ్రమణ్యం నిద్ర పోయేడు.

సాయంత్రం నాలుగ్గంటలకి కళ్ళువిప్పిన సుబ్రమణ్యం ఎదురుగా కుర్చీలోనున్న తన భార్యని చూసి ఆశ్చర్యపోయేడు. ఆమె రావలసింది అమన్నాడు. ఐదు నిమషాల్లో సంభాషణ ముందు రాత్రి చేసిన అపరేషన్మీదికి పోయింది.

"బండివాడికి ముందాపరేషన్చెయ్యాలేదేం? ఏమైపోయ్యాయి మీ ప్రిన్సిపిల్స్? బీదవాళ్ళంటే దయంటారే? పేదవాళ్ళంటే ప్రేమంటారే? ఏమయ్యాయ్ ఆ ప్రేమా దయాను? అంతే లెండి! యీ మాటలన్నీ సమస్యరానంతసేపే: ఒక ధనికుణ్ణిగాని, ఒక ముష్టివెధవనిగాని

రక్షించుకో అని భగవంతుడన్నప్పుడు మీ రెవర్ని కాపాడేరు? అంతకంటే సూటిగా అడగాలంటే ఎవరి ప్రాణం తీసేరు? ఒక బీదవాడిది, ముష్టివెధవది. భర్తే ఏడ్చేవాళ్ళే లేని ఒక దరిద్రుడిది!" అని భార్య అంటుందేమోనని భయపడ్డాడు సుబ్రమణ్యం. కాని ఆమె అలా అన్లేదు. "బండివాడికి ముందు చెయ్యలేదేం ఆపరేషను?" అని మృదువుగా అడిగింది.

"నేన్చేసింది తప్పో ఒప్పో భగవంతుడికే తెలుసు యశోదా. నువ్వూ డాక్టరువే. నీకు తెలుసు నా హేండీకేప్ (Handicap) ఇది చిన్నాస్పత్రి. మరో డాక్టరు సాయం కూడా లేదు. ఎనిస్తీసియా నేనే యిచ్చుకోవాలి. బ్లడ్ ప్రెషరూ నేనే చూసుకోవాలి. ఇద్దర్లో ఎవరికి ఆపరేషన్చేసినా చాలా టైము పడుతుంది. అంతవరకూ రెండోవాడు బతకడు. ఎవరికి ఆపరేషన్చెయ్యాలా అని బాగా ఆలోచించడాని క్కూడా టైము లేదు.

ఇద్దర్దీ ఒకటే వయసు. ఇద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళయి వుండాలి. ఒకరో, ఇద్దరో పిల్లలు యిద్దరికీ వుండొచ్చు.

కారతను ఏ గవర్నమెంటాఫీసరో, కంపెనీ వుద్యోగో అయ్యుండాలి. అతను పోతే అతని భార్యా బిడ్డల గతేంకాను? వాళ్ళకి నిలువ నీడ కూడా లేకపోవచ్చు. ఇంక బండతనున్నా లేకపోయినా అతని పెళ్ళాంపిల్లల గతొక్కటే. వాడున్నా వాళ్ళొక్కరోజుకూడా పని మానుకో లేరు. వాడు లేకపోయినా వాళ్ళు బహుశా ఎక్కువ కష్టపడనక్కరలేకపోవచ్చు. మరో ఆలోచన - పాడాలోచనే అను. కారతను పోతే అతని భార్య మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకోలేకపోవచ్చు. ఆ అవకాశం లేకపోవచ్చు. బండివాడి పెళ్ళానికా అవకాశం వుండొచ్చు.

నిముషాలమీద నిర్ణయానికి రావలిసొచ్చింది. వచ్చేను. ఇంతకుమించి నేను చెప్పవలిసిందేం లేదు."

అతని బాధ నర్థంచేసుకోగల శక్తీ, సాను భూతీ ఆమె కున్నాయ్.

* * *

ఆ సాయంత్రం అరవుతూంటే పడవ లాంటి ఎర్రకారు గుమ్మంలో ఆగడంచూసి ఆశ్చర్యపోయేరు యశోదా, సుబ్రమణ్యం. అందులోంచి పాత స్నేహితుడు డాక్టరు సిరాజుద్దీన్ దిగడంచూసిఇంకాఆశ్చర్యపోయేరు.

"ఎలా వున్నాడు మా చంద్రశేఖరం? మీ చేతుల్లో పడ్డాక ఎలావున్నాడని అడగక్కర్లే దనుకొండి" అంటూ లోపలికి ప్రవేశించేడు సిరాజ్.

చంద్రశేఖర మెవరో తెలీదు సుబ్రమణ్యా నికి. కాని సిరాజ్ చెప్తే అంతా అర్థమై పోయింది. నిన్నరాత్రి తాను ఆపరేషను చేసిన కారతను చంద్రశేఖరం. అతన్దీ సిరాజ్ వూరే. సిరాజ్ కి ముఖ్యస్నేహితుడు కూడానట. ఏడ్వ కేటూ, పిల్ల జమీన్దారూట.

పాత స్నేహితులు పాత కబుర్లు చెప్పుకుంటు న్నప్పటికీ, చంద్రశేఖరం భార్యా బిడ్డలూ రానందుకు లోపల్లోపలే బాధపడుతూనే వున్నాడు సుబ్రమణ్యం.

"మీ ఫ్రెండుకి తల్లీ దండ్రీ ఎవరూ లేరూ?"

"వాళ్ళు చెల్లిపోయి చాన్నాళ్ళయింది."

"మరి భార్యా పిల్లలూ? ...?"

"ఉన్నా లేనట్టే."

"ఇంకా పెళ్ళి కాలేదా? ప్రశ్నలోని ఆశ" ర్యాన్ని సాధ్యమైనంతవరకూ కనపణివ్వకుండా అడిగేడు సుబ్రమణ్యం.

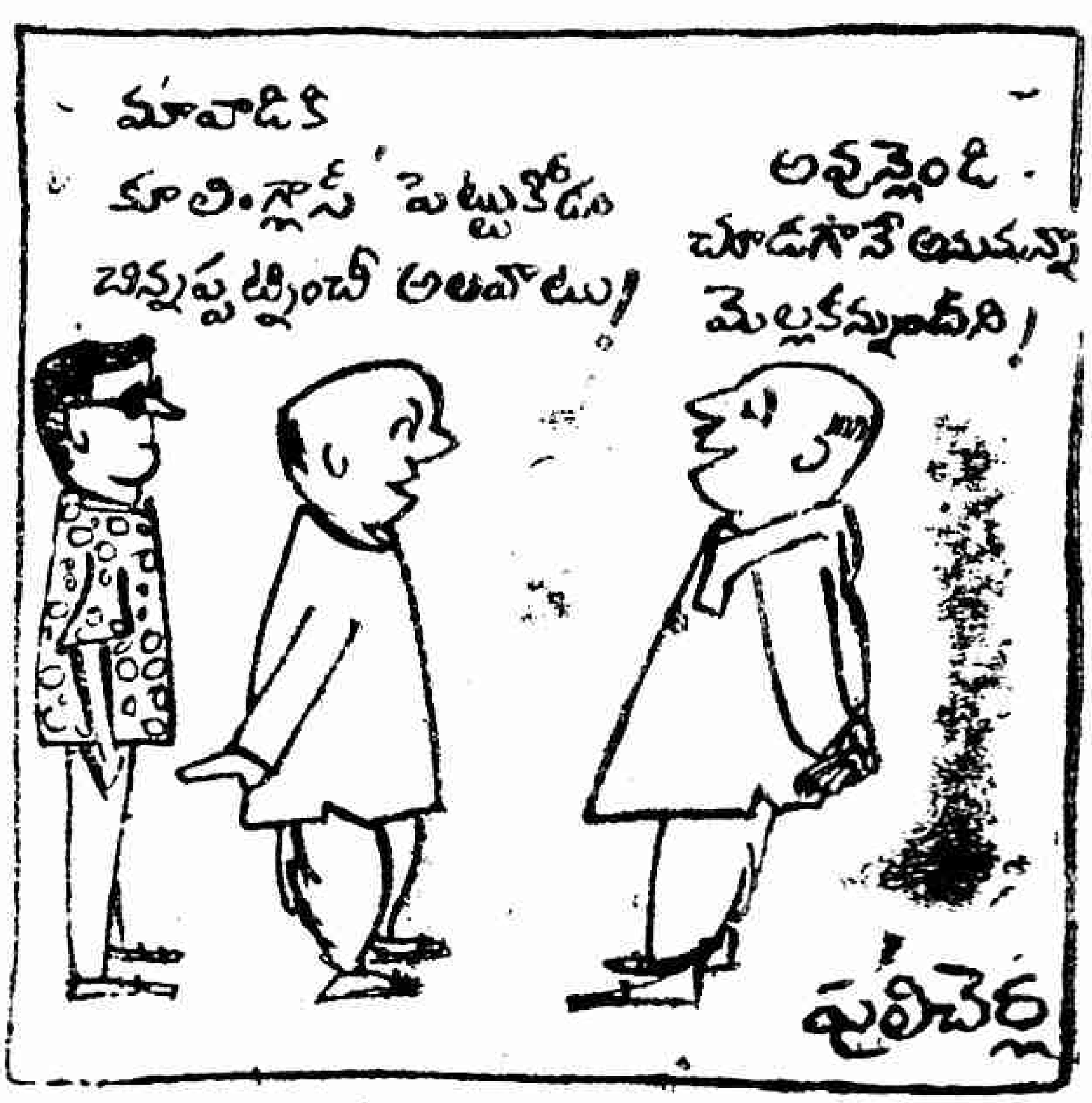

"అడక్కు భాయ్! అదంతా ఒక పెద్ద ట్రాజెడీ. మూడేళ్లు ప్రేమించి రెండేళ్ళ క్రిందట పెళ్ళి చేసుకున్నాడు శేఖరం. క్లబ్బులూ పార్టీలూ, పిక్నిక్కులతో అంతా రెండేళ్ళు సమంగానే గడిచిపోయింది. తర్వాత ప్రారంభమయ్యేయి కీచులాటలు. చంద్రశేఖరం బెస్టు ఫ్రెండుతో ఆమెగారు వారంకింద లేచిపోయింది. కొసకీ శేఖరం ఆమెను గుడ్డిగా ప్రేమిస్తూనేవున్నాడు. ఇదిగో యీ వుత్తరం చూడు. నిన్న యిది నాకురాసి గైర్‌హాజరై పోయేడు" అంటూ సిరాజ్ సుబ్రమణ్యానికుత్తరాన్నందించేడు.

"మైడియర్ సిరాజ్". (My dear Siraj).

నీకు ఎంతో పెద్ద ఉత్తరం రాయాలనీ, నా బాధంతా నీతో చెప్పుకోవాలనీ వుంది కాని యిప్పుడు నేసేం రాసినా ప్రయోజనంలేదు.

ఉన్న వూళ్ళో తలెత్తుకు తిరగలేను. పరాయి చోట కూడా బతకాలన్లేదు. నా దృష్టిలో నేను చచ్చిపోయిన బొద్దింకకంటె కూడా జుగుప్సాకరంగా కన్పిస్తున్నాను. జీవితమంటే మోజు పోయింది, నాకు చచ్చిపోవాలనే వుంది. ఏ నిశ్చయానికీ రాలేక పోతున్నాను. ఏ ప్రమాదంలోనైనా మరణిస్తే బావుండుననిపిస్తోంది. ప్రస్తుతం ఎక్కడికి వెళ్ళేదీ, ఏం చేసేదీ నాకే తెలీదు, జీవించ నిశ్చయించుకుంటే కొద్ది నెలల్లోనే నిన్ను కలుస్తాను.

శలవ్,
నీ సోదరుడు,
చంద్రశేఖరం.

ఉత్తరం చదువుకున్నాక సుబ్రమణ్యం; యశోదా ఒకరి కళ్ళల్లోకొకరు చూసుకున్నారు.

"రా. భాయ్. మా వాణ్ని చూసొద్దాం. వానొచ్చేట్టు కూడా వుంది" అంటూ సిరాజ్ లేచేడు. ముగ్గురూ బైల్దేరేరు.

* * * *

చంద్రశేఖరం నిద్రపోతూనే వున్నాడు. అతని ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు భారంగా వున్నాయి. అతని గదిలోకి వెళ్ళగానే "బై యువర్ లీవ్ (by your leave)" అని సుబ్రమణ్యంతో అని సిరాజ్ చంద్రశేఖరాన్ని ఎగ్జామిన్ చెయ్యనారంభించేడు, యశోదా, సుబ్రమణ్యం ఆతృతగా మంచం పక్కనే నిలబడ్డారు. పరీక్షచేస్తూనే "జనరల్ కండిషన్ చాలా బాగుంది" అన్నాడు సిరాజ్.

పరీక్ష పూర్తయ్యేక సిరాజ్ ఒక అడుగు వెనక్కివేసి, సుబ్రమణ్యంవేపు తిరిగి, కృతజ్ఞత కళ్ళల్లోనే చూపిస్తూ, "పూర్ ఫెలో! అదృష్టవంతుడు. ఏ ఫర్వాలేకపోవచ్చు" అన్నాడు.

చంద్రశేఖరం గదిలోకి వెళ్ళిన దగ్గర్నుంచి సుబ్రమణ్యాన్నేదో నిర్వచించలేనివ్యధ పీడించ సాగింది. తాను చెయ్యని తప్పేదో తనని వెక్కిరిస్తున్నట్లు, తనదికాని పాపమేదో తనని పరిహసిస్తున్నట్టు అతను బాధపడసాగేడు. ఎందుకో అకస్మాత్తుగా, చీకటీ వెలుగూ కాని అసహజ కాంతిలో, నల్లగా కనిపించే తాజా రక్తంతో లారీ కింద పడిన వీధికుక్కలా కదల్లేక కొట్టుకుంటూ, బాధ తట్టుకోలేక, ఓదార్చేవారు లేక విలవిల్లాడి పోయిన బండీవాడి దృశ్యం అతని మెదడులో మెదిలింది. అతని మనస్సును తన వక్ర చక్రాలతో తునకలుగా కోసేస్తున్న బాధకు అదృష్టవశాత్తు మిగతా యిద్దరూ దూరంగానే వున్నారు. కాని అతనిలోని మార్పు మాత్రం చూడగలిగారు.

వంచినతలల్తోనే ఆస్పత్రిలోని సుబ్రమణ్యం గది చేరేరు ఆ ముగ్గురూ. సుబ్రమణ్యం లైట్ స్విచ్ వేసి మూసిన కిటికీ దగ్గరికి వెళ్ళేడు. గదిలో కాంతి బైట అంధకారంవల్ల యింకా ఎక్కువగా యిళ్ళు కాలిపోతున్నప్పటి వెలుగులా వుంది.

బైట పొరలుపొరలుగా దళసరి చీకటి గదిని చుట్టేసి, మిగతా ప్రపంచంనుండి విడదీస్తున్నది.

నల్లటి కిటికీ అద్దంమీద పడిన వానచినుకు వల్ల స్త్రీ చెంపమీద కన్నీరులా మెల్లగా జారింది.

కిటికీ తియ్యగానే చావులాంటి చల్లగాలి సుబ్రమణ్యాన్ని అదర్చింది. కంటికగుపించని భయంకర దృశ్యాలెన్నో అతడ్ని బాధపెట్ట సాగేయి,

కొన్ని మైళ్ళ అంధకారం తర్వాత పోస్టు మాస్టర్ షెడ్ దగ్గర ఏదో కదలిక - ఆకారం లేని వ్యక్తుల బరువైన చలనం - తిరగేసిన మంచం-నల్లటి నాలుగు జతల భుజాలు-చాపల్లో చుట్టిన శవం - హృదయాన్ని పూర్తిగా [illegible]బైటకుపొంగే దుఃఖాన్ని వెనక్కుతోసే ఒక స్త్రీ నోట్లోని నల్లంచు చిరచెంగూ - ఒక తల్లి చెంపను కాల్చేస్తూ కిందకు జారి నేలమీద [illegible] పొగలాలేపిన కన్నీటి బొట్టూ - స్మశానంలో కాలుతున్న శవం తలపేలిన ధ్వనీ - [illegible] చివర్న మాంసంమీద చర్మం [illegible] తన ఎర్రతలను ముందుకిచాపి ఎగర [illegible] కదలిక [illegible] అతనికి కనిపించి వినిపించేయి.

[illegible] పని పద [illegible] కిటికీ [illegible].

[illegible] ఆ [illegible] తన్తల్లి తవరు గోరికి దణ్ణమెట్టి పోతా నంటోంది బాబయ్య" అన్నాడు సుబ్రమణ్యంతో.

మనిషి దేవుడికి చెయ్యవలసిన నమస్కారం ఆవిడ తనకి చెయ్యవల్సింది. ఎందుకు? ఎందుకు?? ఆమె కొడుకుని ఆపరేషన్చెయ్యకుండా చచ్చిపోనిచ్చి నందుకా? తనేం చేశాడామెకు?

"సరే" అని కూడా అన్లేకపోయేడు సుబ్రమణ్యం. వాళ్ళు ముగ్గురూ చీకటిగావున్న వరండాలో కొచ్చేరు. భక్తితో కూడిన నిశ్శబ్దంతో వరండాలో చాలామంది నిలబడ్డారు. వాళ్ళ మధ్య, కాట్లో ఒక కాలు పెట్టుకున్న ఒక ముసల్ది వుంది. ఆమె చచ్చిపోయినవాడితల్లయివుండాలి.

"గొప్పోళ్ళ మద్దెల" తన కడుపు కాలి పోతున్నా ఏడవకూడదని ఆమెకు తెలుసు, సభ్యతకు భంగం రాకుండా, తనో తల్లిననీ, తనకు మిగిలిన ఒక్క కొడుకూ చచ్చిపోయేడనీ, సాధ్యపడక పోయినా మర్చిపోడానికామె అనుక్షణమూ ప్రయత్నిస్తోంది.

స్థాపితము : 1951 ఫోన్ : 1522

శాంతా ట్యుటోరియల్ కాలేజి

బ్రాడీపేట :: 4వ లైను :: గుంటూరు

పునఃప్రారంభం 4 జూన్ 1966

బాలికాశాఖ బాలురశాఖ
5వ లైను 4వ లైను

నిర్వహణ : శ్రీమతి శాంతకుమారి

ఇంగ్లీషు మీడియం కాలేజీ ప్రారంభించుచున్నాము

వివరములకు
పి. [illegible] మన్నారాయణ (ప్రిన్సిపాల్)

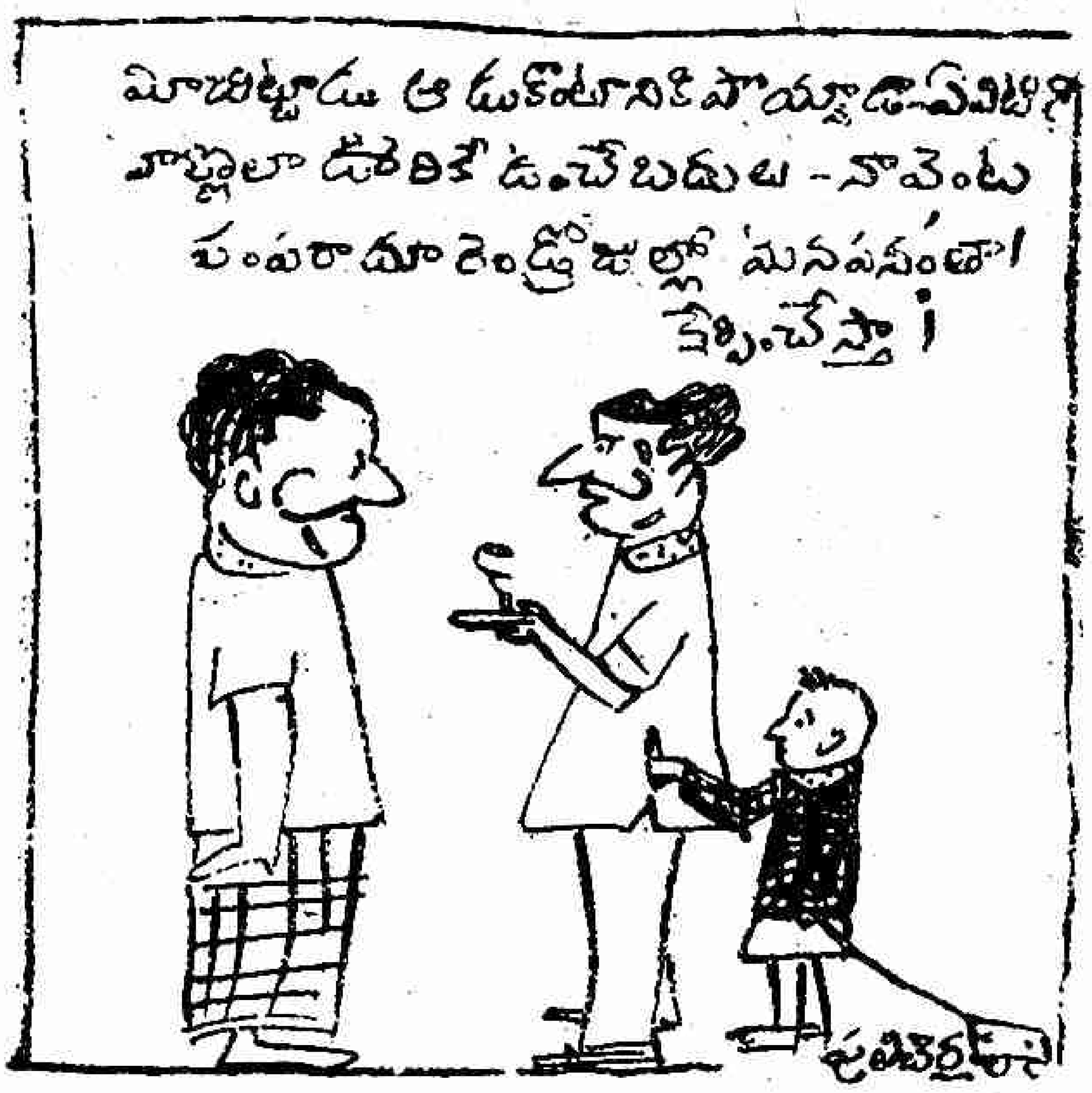

కదిలిపోయిన ఫొటోలావుందామె ముఖం. ఏ ఫీచరూ స్పష్టంగా లేదు. ఆమె శరీరమంతా లోతుగా కోసుకుపోయినట్టు ముడతలుపడి, వేసవిలో ఎండి పగిలిన చెరువు గర్భంలావుంది. రెక్కలు కాలిన దీప్పురుగులా అతి అసహ్యంగానూ, అతి దీనంగానూ వుండామె. తనకు అనుక్షణం కన్పిస్తున్న భయంకర చిత్రాన్నేదో చూడదల్చుకోలేనట్టు క్షణక్షణం మాత్రం కనురెప్పలు మూసుకుంటోందామె.

యశోదా, సిరాజ్‌లే పలుకరింపులూ, సానుభూతి వచనాలూ కావిస్తున్నారు. వాళ్ళ ప్రశ్నలకి మనిషో జవాబు చొప్పున చెప్తున్నారు వరండాలోవాళ్ళు బూతులు మినహాయిస్తే వాళ్ళు చెప్పినకథ :

బండతన్ది అక్కడికి దగ్గరేవున్న ఒక పల్లెట. బండేవాడి యాదాస్తీనట. అతనికంటే ముందు పుట్టిన "పంచిపాండవుల్లాటోళ్ళలో నలుగురు సిన్నప్పుడే సెల్లిపోనారు. కడకీ దొక్కడే - దరమరాజులాటోడు - మిగిలినాడు" అతని తండ్రిపోయి "మొన్న చివరేత్తిరికి ఏడో ఏడు సొరబడ్డది" ఆ బండ తనికి మ్ముత్తేలమ్మ—

"అంటే ఓళనుకున్నావ్ ?

"ఆడి మావఁ కూతురు"

"నూర్నొంబరు పంచినాగుంటాంది గుంట"

"అచ్చంగా తను సినీమాల సావిత్తిరే ననుకుంటాంది."

—అంటే మనసైందట, ఆ గుంటకి యీ ముసిల్దంటే ఒళ్ళు మంటట. ఈ ముసిల్దానికి రెండు కళ్ళూ పువ్వులేసి పోయేయట, అంచేత ఆ ముత్తేలమ్మని పెళ్ళాడితే యీ గుడ్డిదానికి "ఏటన్నేయం ఐపోద్దో ఏటోనని, సీముండా! మా యమ్మున్నన్నాళ్ళూ నా కగపడక అనితగిలేసి, యీ రెక్కల్లేని పచ్చిని గూట్లో ఎట్టుకొని ఆ సీరామ సెంద్రుడు" కాలం వెళ్ళపుచ్చుతున్నాట్ట. యిప్పుడీ ముసిల్దానికి "రోజు గోతి తోటనో పాడున్నెయ్యేగతి. యీ ముండకి యిన్ని గంజినీళ్ళోసీ వోళ్ళెవరూనేరు. సస్తే కాటికి కాళ్ళట్టు కీడిసేసే వాళ్ళుకూడా నేరు"

"మరిప్పుడీ ముసల్దేమౌతుంది ?" ఆదుర్దాగా అడిగేఁు సిరాజ్.

ఎవరూ మాటల్ళేదు. వాళ్లనింకా అదిమి పట్టుకుంటున్నట్టు చీకటి కదిలింది. ఈ లోగా చివర్నికూర్చున్నకుర్రాడొకడుముందుకొచ్చేడు. ఆత్మవిశ్వాసంతో నురగలు కక్కుతున్న పందెపు గుర్రంలా, ఎక్కుపెట్టిన బాణంలా వున్నాడు. తనా, పరాతెలియని యవ్వనంలో వున్నాడు. "మావస్తా సచ్చిపోనావా దొరా" అని సిరాజ్‌తో అని. "నెగే, ముసల్దానా! నా నుండగా నీకొచ్చిన బయవేఁన్నేదు" అని ముసల్దానితో అని ఆమెని లేవదీసేడు.

దూరంగా ఒక మెరుపు మెరిసింది.

చీకటి చీలింది.

("ఓ రోజు ఆస్పత్రిలో ఒకే ఒక అతిమంచి సూదిమందు ఉంది. బజార్లో అది స్టాకులోలేదు. అదివ్వకపోతే ఓ గొప్ప పేషెంటు చస్తాడు. అదివ్వకపోతే ఓ పేద పేషెంటూ చస్తాడు. ఆ యిద్దర్లోనూ ఆ మందు ఎవరికివ్వాలి? ఎవరికిస్తారు? అందువల్ల ఫలితాలేవిటి? కథ రాయొచ్చు" అని శ్రీ రాచకొండ విశ్వనాథశాస్త్రి గారు చేసిన సూచన ఆధారంగా)...